

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 41Cob/393/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714205897
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslava Púchovská
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6714205897.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Miroslavy Púchovskej a členiek JUDr. Aleny Križanovej a JUDr. Miriam Boborovej Sninskej v právnej veci navrhovateľa CD Consulting s.r.o. Nagano Office Center so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1 zast. Fridrich Paľko, s. r. o. Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO:36 864 421, v mene ktorej koná Doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD. advokát a konateľ proti odporkyni Y. M., bytom A. I. XXX/X, B., štátna občianka SR, o zaplatenie zmenkového úroku a ročného úroku ako aj príslušenstva, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/64/2014-27 zo dňa 12. septembra 2014 takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 15C/64/2014-27 zo dňa 12. septembra 2014 mení tak, že návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamieťa.

Odporkyni náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 0,--eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 911,01 eur od 18.5.2011 do 28.2.2012 v sume 653,--eur, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 911,01 eur od 20.6.2011 do 28.2.2012 v sume 38,19 eur, bez sumy 0,99 eur, ktorú odporkyňa už na úroky zaplatila, zmenkovú odmenu vo výške 1/3% zmenkovej sumy, teda 3,04 eur, náhradu trov konania v časti zaplateného súdneho poplatku vo výške 16,50 eur a v časti trov právneho zastúpenia vo výške 142,78 eur.

V odôvodnení uviedol, že návrhom doručeným súdu dňa 17.4.2014 si navrhovateľ uplatnil proti odporkyni právo na zaplatenie zmenkových úrokov vo výške 0,25 % denne, spolu so 6 % ročným úrokom a zmenkovou odmenou na tom skutkovom základe, že odporkyňa vystavila vistazmenku opatrenú doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 30.3.2010, pričom do textu bol poňatý záväzok odporkyne zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s úrokom zmenkovým 0,25 % denne. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľka - odporkyňa uhradila celú zmenkovú sumu dňa 28.2.2012. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“ indosant nenechal uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Navrhovateľ návrh podal na vzorovom tlačive „A“ a návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. I Nariadenia č. 861/2007/ES, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Ako písomné dôkazy na podporu svojej pohľadávky navrhovateľ uviedol a predložil originál zmenky, výpis z obchodného registra navrhovateľa a plnomocenstvo pre právneho zástupcu vrátane osvedčenia na registráciu na daň z pridanej hodnoty. Uviedol, že nechce, aby sa nariadňovalo vo veci pojednávanie. Okresný súd s poukazom na ustanovenia zákona zmenkového a šekového návrhu v plnom rozsahu vyhovel a zaviazal

odporkyňu na zaplatenie dlžnej sumy. Podľa názoru okresného súdu zmenka nebola odporkyňou v konaní spochybňovaná, súd považoval zmenku za platnú a v súlade s rozhodovacou praxou Krajského súdu v Banskej Bystrici v obdobných veciach návrhu vyhovel.

O trovách konania rozhodol súd podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal navrhovateľovi trovy konania, keďže bol v konaní úspešný.

Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporkyňa, ktorá uviedla, že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Má za to, že súd nesprávne vyhodnotil ako zmluvu o úvere, tak aj dohodu o vyplnení zmenky a následne vystavenú zmenku. Zmenka absentuje základné údaje za a/ dátum splatnosti zmenky, a preto nie je možné určiť, či nejde o nedovolené plnenie, a to úroky po splatnosti zmenky, ktoré ZZŠ č. 191/1950 Zb. zakazuje; je stanovené iba, že začína úročenie, nie je určená splatnosť tejto zmenky, b/ súčasne nie je určené, z ktorej sumy je počítaný zmenkový úrok, ide iba o predpoklad zo sumy na zmenke; c/ výška úrokov je neúnosná, neprímeraná a nemôže v štáte EÚ požívať právnu ochranu. Neprímerane vysoké úroky 0,25 % denne sú 91,25% ročným úrokom, čo je pre odporkyňu likvidačné. Uviedla, že právnym základom nároku navrhovateľa ako právneho nástupcu veriteľa nie je právny vzťah plynúci zo zmenky, pretože zo všeobecných podmienok poskytnutia úveru jednoznačne vyplýva, že dohoda o vyplnení zmenky sa viaže na zabezpečenie peňažného záväzku plynúceho z úverovej zmluvy, takáto dohoda o vyplnení zmenky je svojou podstatou dojednaním zo zmluvy. Poukázala ďalej na čl. I ods. I smernice Rady 87/102/EHS, § 1 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z., na čl. II. písm. b/ smernice Rady 93/13/EHS, na ust. § 53 ods. 1, ods. 4, písm. k/ a r/ Občianskeho zákonníka a na ustanovenie článku 6. smernice Rady 93/13/EHS- nekalé podmienky použité v zmluvách so spotrebiteľom zo strany predajcu nesmú byť pre spotrebiteľa ďalej záväzné. Uviedla, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa, nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach spotrebiteľa. Od 1.1.2008 medzi neprijateľné podmienky je zahrnutá aj požiadavka na spotrebiteľa neprímeranej vysokej sankcie pri nesplnení jeho peňažného záväzku. Dohoda o vyplnení zmenky, ktorá bola uzatvorená súčasne so zmluvou o úvere nie je záväzná s poukazom na § 4 zákona o spotrebiteľských úveroch. Namietla neplatnosť zmenky pre rozpor s dobrými mravmi a vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje svoj dlh za splatený v celom rozsahu a žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil a rozhodol tak, že žalobu v celom rozsahu zamietá.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Poukazoval na charakter zmenky ako abstraktného cenného papiera a na zákonné nároky, na ktoré má navrhovateľ ako majiteľ zmenky, ktorá zodpovedá formálnym náležitostiam stanoveným v zákone č. 191/1950 Zb. nárok v zmysle príslušných ustanovení uvedeného zákona. Poukazoval tiež na doterajšiu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Banskej Bystrici ako súdu odvolacieho, najmä na uznesenie sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne podobnej veci navrhovateľa a vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľ z tohto uznesenia krajského súdu citoval.

Podľa ust. § 213 ods. 2 O.s.p. ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte 41 Cob vo svojej rozhodovacej činnosti v podobných veciach do 22.12.2015 vychádzal z platnej právnej úpravy zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho zo zmenky, odporca má postavenie zmenkového dlžníka a pri indosovanej zmenke môže v konaní vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi len v prípade, ak preukáže, že súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu odporcu ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), ďalej že charakter zmenkového záväzku je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu, zmenka indosáciou stratila charakter zabezpečovacej zmenky - ako bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporkyňi, ktorý na zabezpečenie záväzku z tohto úveru vystavila spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. zmenku a stala sa zmenkou na platenie. Ak zmenku predloženú v obdobných veciach navrhovateľom súd vyhodnotil ako

platnú, pretože spĺňala všetky zákonom stanovené náležitosti tzv. zmenky vlastnej a odporca nevzniesol kvalifikované námietky v zmysle § 17 ZZŠ, súd vychádzal zo záveru, že odporca ako zmenkový dlžník je povinný zaplatiť navrhovateľovi ako majiteľovi zmenky zmenkovú sumu aj s príslušenstvom.

S účinnosťou od 22. 12. 2015 bol prijatý zák. č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ).

V zmysle § 372y ods. 1 OSP v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ods. 2 a 3 neustanovujú inak, na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona sa použijú predpisy účinné odo dňa účinnosti tohto zákona.

Podľa § 79 ods. 3 OSP, v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ide o žalobu, ktorou sa uplatňuje nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, žalobca je povinný opísať aj rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu so žalovaným, a ak ide o žalobcu, ktorý svoje právo preukazuje nepretržitým radom indosamentov, skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu jeho právnych predchodcov so žalovaným. K žalobe sa pripojí zmenka alebo šek a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva z nich. Ak zmenka alebo šek boli vystavené na zabezpečenie záväzkov z písomnej zmluvy, pripojí sa k žalobe aj táto zmluva.

V zmysle § 79 ods. 4 OSP, v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak nie je dokázaný opak, platí, že nárok zo zmenky alebo šeku proti žalovanému, ktorý je fyzickou osobou, vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

V zmysle § 114 ods. 2 druhá veta OSP, v znení zák. č. 438/2015 Z.z., ak ide o vec týkajúcu sa uplatňovania nároku zo zmenky alebo šeku, ktorá vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, súd žalovaného poučí aj o možnosti uplatňovania námietok podľa osobitného predpisu.

Podľa čl. I § 17 Zák. č. 191/1950 Sb. v znení Zák. č. 438/2015 Z.z. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

Podľa čl. I § 17 ods. 2 Zák. č. 191/1950 Sb. v znení Zák. č. 438/2015 Z.z., v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Najvyšší súd SR na spoločnom zasadnutí občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia dňa 20. 10. 2015 na návrh ministra spravodlivosti prijal v zmysle § 21 ods. 3 písm. b) a § 22 ods. 1 písm. b) Zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zjednocovacie stanovisko k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov podľa Nariadenia č. 861/2007 s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa. Spoločné zjednocovacie stanovisko bolo zverejnené pod č. 93 v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2015 (Stanoviská a rozhodnutia vo veciach občiansko-právnych a obchodno-právnych).

Podľa čl. I stanoviska ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex-offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ; 2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí, prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinností posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

Podľa čl. II spoločného stanoviska, ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

Podľa čl. III spoločného stanoviska, aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Vychádzajúc z vyššie citovanej novelizácie právnej úpravy a s prihliadnutím aj na Spoločné stanovisko občiansko-právneho a obchodno-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR, odvolací súd v súlade s citovanou úpravou § 213 ods. 2 OSP vyzval navrhovateľ a odporkyňu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu uvedených ustanovení.

Zároveň si odvolací súd vyžiadal z Okresného súdu Zvolen exekučný spis č. k. 16Er/99/2012 týkajúci sa odporkyne, nakoľko sa v spise nenachádzala úverová zmluva uzatvorená medzi odporkyňou ako dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSTĚ s. r. o. ako veriteľom vrátane Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a Dohody o vyplňovacom práve.

Odvolací súd nariadil vo veci pojednávanie na deň 30. 6.2016, na ktoré predvolal účastníkov konania.

Právny zástupca navrhovateľa písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 29.6.2016 ospravedlnil neúčast' navrhovateľa na pojednávaní z dôvodu kolízie s pojednávaním v inej právnej veci. Ďalej uviedol, že v okolnostiach daného prípadu navrhovateľ hodnotí procesný postup súdu, ktorým vytýčil ústne pojednávanie ako nesprávny z dôvodov, že konanie inicioval navrhovateľ postupom podľa čl. 4 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, a preto očakáva, že súd v ňom bude postupovať podľa procesných zásad definovaných v tomto Nariadení. Prioritné sú zásady efektivity a hospodárnosti konania. Podľa deklarácie vyjadrenej v bode 8 Nariadenia európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu by malo zjednodušiť a zrýchliť konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch a zároveň znížiť náklady tým, že okrem možností existujúcich na základe práva členských štátov, ktoré zostanú nedotknuté, poskytne alternatívny ďalší nástroj. Podľa čl. 5 bodu 1 Nariadenia európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Navrhovateľ tvrdí, že v danom prípade nie sú splnené podmienky Nariadenia na nariadenie ústneho pojednávania a ústne pojednávanie nie je nevyhnutné na zabezpečenie riadneho súdneho procesu. Navrhovateľ v tomto štádiu konania nemá námietky s tým, aby sa v tejto veci otvorilo pojednávanie bez jeho účasti, teda nežiada, aby súd odročil pojednávanie z dôvodu jeho neprítomnosti. Vychádza zo skutočnosti, že nemá vedomosť o tom, že by odporca popieral uplatnenú pohľadávku. Ak v priebehu súdneho pojednávania akýmkoľvek spôsobom dôjde k popretiu uplatnenej pohľadávky, navrhovateľ žiada, aby súd pojednávanie odročil, vo veci neukončil dokazovanie a navrhovateľa oboznámil s navrhnutými dôkazmi a formulovanými námietkami, a to zaslaním znenia zápisnice z pojednávania. Ďalej uviedol, že v prípade, ak odporca navrhne vykonať dôkazy alebo ak súd vykoná dôkazy, či na návrh odporcu alebo bez návrhu účastníka konania, zároveň žiada, aby súd vo veci neukončil dokazovanie, aby pojednávanie odročil, aby navrhovateľa oboznámil s navrhnutými dôkazmi v súlade s § 123 O.s.p. a aby navrhovateľovi umožnil uplatniť právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa v konaní vykonali. Zároveň požiadala o zaslanie rovnopisu zápisnice z pojednávania.

Odvolací súd s poukazom na ust. § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal vec v neprítomnosti navrhovateľa.

Odporkyňa na pojednávaní trvala na podanom odvolaní a žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Uviedla, že zo sumy, na ktorú bola zaviazaná rozsudkom okresného súdu doposiaľ neuhradila žiadnu sumu.

Zo zmenky, ktorú navrhovateľ spolu s návrhom predložil odvolací súd zistil, že táto bola vystavená dňa 10.3.2010 vo Y. v prospech zmenkového veriteľa POHOTOVOSTĚ, s.r. o. Bratislava, ide o zmenku „bez protestu“ s poznámkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Ako vystaviteľ je na zmenke uvedená odporkyňa identifikovaná adresou, rodným číslom, na zmenke je podpis odporkyne ako vystaviteľa. Na zmenke sú údaje o čísle zmluvy: XXXXXXXXXX, zmenková suma 911,01 eur a

zmenkový úrok 0,25 % denne od 18. 5. 2011. Zmenka je vypísaná na predtlačenom formulári, rukou sú na ňom vypísané údaje o mieste a dátume vystavenia, číslo zmluvy, údaje o odporkyni. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia je na zmenke doplnený tlačenu formou. Na rube zmenky je údaj o indosácii „namiesto nás na rad CD Consulting, s. r. o. k Červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 264 297 105 a podpis konateľa spoločnosti POHOTOVOSTĚ , s. r. o. O. L..

Odvolačí súd doplnil dokazovanie Zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX uzavretou dňa 10.3. 2010 medzi veriteľom POHOTOVOSTĚ , s. r. o. a odporkyňou ako dlžníčkou. Podľa zmluvy sa veriteľ zaviazal poskytnúť odporkyni úver v sume 450,--eur, odporkyňa sa zaviazala zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 438.-eur, teda odporkyňa sa zaviazala veriteľovi celkovo zaplatiť čiastku 888,--eur v dvanástich mesačných splátkach po 74,--eur počnúc dňom 10. 4. 2010.

Na rube zmluvy o úvere sú uvedené Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde v bode 14 je Dohoda o vyplnení zmenky. Podľa dohody o vyplnení zmenky na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný, teda keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

Odvolačí súd z obsahu spisu, z doplnených dôkazov zistil, že predmetná zmenka bola vystavená ako zmenka zabezpečovacia k zmluve o úvere uzavretej dňa 10. 3.2010 medzi spoločnosťou POHOTOVOSTĚ , s. r. o. a odporkyňou. Na zmluve o úvere aj na zmenke je uvedené to isté číslo zmluvy XXXXXXXXXX, zmenka bola vystavená a podpísaná v ten istý deň ako zmluva o úvere. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že ide o tzv. blankozmenku, ktorá mala byť veriteľom vyplnená v súlade s Dohodou o vyplnení zmenky podľa bodu 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Podľa rubopisu na zmenke bola indosovaná na navrhovateľa, ktorý si v tomto konaní ako majiteľ zmenky uplatnil proti odporkyni právo na zapalenie zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne spolu so 6 % ročným úrokom zo zmenkovej sumy.

Navrhovateľ svoj návrh proti odporkyni podal na predpísanom tlačive „Návrh na uplatnenie pohľadávky“ podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.07.2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie).

Podľa čl. 5 bod 1 Nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiadajú niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 19 Nariadenia, pokiaľ toto Nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Odvolačiemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ , s. r. o., IČO: 358 075 98, Bratislava ako veriteľ poskytovala v minulosti, úvery fyzickým osobám - nepodnikateľom, tieto zmluvy o úvere uzatvárala ako formulárové zmluvy s predtlačnými VPPÚ na druhej strane, súčasťou VOP bola aj dohoda o vyplnení zmenky, pričom zmenku ako blankozmenku predkladala dlžníkom na podpis spolu s podpisom úverovej zmluvy. Následne POHOTOVOSTĚ , s. r. o. tieto zmenky indosovala (postúpila rubopisom) na navrhovateľa, ktorý si ako majiteľ zmieniek uplatnil práva voči zmenkovým dlžníkom a to podľa Nariadenia, na predpísanom tlačive A. Zmluvy o úvere, ktoré POHOTOVOSTĚ , s. r. o. uzatvárala, boli spotrebiteľskými zmluvami a vzťahovala sa na ne príslušná Európska a aj Slovenská legislatíva upravujúca takéto zmluvy.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, senát 41Cob až do 22.12.2015 v podobných veciach vychádzal z platnej právnej úpravy Zák. č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len ZZŠ) a z právneho názoru, že konanie v takýchto veciach je konaním o zaplatenie peňažného nároku vyplývajúceho priamo zo zmenky ako cenného papiera, odporca má postavenie zmenkového dlžníka a v konaní voči navrhovateľovi, ktorý uplatňuje nárok z indosovanej zmenky môže vznášať relevantné námietky týkajúce sa jeho vzťahu voči pôvodnému zmenkovému veriteľovi (POHOTOVOSTĚ, s. r. o.) len ak preukáže, že navrhovateľ ako súčasný majiteľ zmenky pri nadobudnutí zmenky konal na škodu odporcu ako dlžníka (§ 17 ZZŠ), zdôrazňoval charakter zmenkového záväzku, ktorý je prísne abstraktný a oddelený od zmluvného vzťahu s tým, že indosáciou zmenka stratila charakter zabezpečovacej zmenky, ako bola v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., a stala sa zmenkou na platenie. Pokiaľ zmenkový dlžník relevantné námietky v zmysle § 17 ZZŠ nevzniesol, a zmenka predložená navrhovateľom bola zmenkou platnou, teda spĺňala všetky náležitosti zmenky vlastnej uvedené v ZZŠ, odvolací súd považoval nárok navrhovateľa zo zmenky za oprávnený vrátane príslušenstva (na zmenke uvedeného úroku z omeškania 0,25% denne, zmenkového úroku 6% ročne a zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy).

S účinnosťou od 22.12.2015 odvolací súd pri rozhodovaní v podobných veciach o nárokoch navrhovateľa vychádzal z vyššie citovanej právnej úpravy Zák. č. 438/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 99/1963 Zb. (OSP) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, medzi inými aj zák. č. 191/1950 Zb. ZZŠ. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu je preto v rozpore s jeho predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou, kde pri rozhodovaní vychádzal z vyššie uvedeného právneho názoru a nárok navrhovateľa pokiaľ sa opieral o platnú zmenku, považoval za oprávnený vrátane príslušenstva.

Odvolací súd poukazuje na čl. 19 samotného Nariadenia „Rozhodné procesné právo“, podľa ktorého pokiaľ toto nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Nariadenie ako špeciálna procesná úprava má prednosť pred vnútroštátnou úpravou v tých veciach, ktoré upravuje, pokiaľ nariadenie niektoré procesné postupy neupravuje, konanie sa riadi Občianskym súdnym poriadkom (samozrejme, nemôže ísť o úpravu, ktorá by bola v rozpore s Nariadením). Vzhľadom na odvolaciemu súdu známe okolnosti tohto prípadu a uvedenú novelizáciu relevantných zákonov a vzhľadom na rozhodnutie súdu prvého stupňa považoval odvolací súd za vhodné nariadiť pojednávanie. V súlade s úpravou § 213 ods. 2 OSP odvolací súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili k aplikácii príslušných ustanovení OSP, Občianskeho zákonníka, Zák. č. 191/1950 Zb. ZZŠ, ako aj zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v novelizovanom znení v zmysle zák. č. 438/2015 Z.z.

V prípade Občianskeho súdneho poriadku ide o procesno-právnu normu, ktorá v zásade nadobúda účinnosť dňom jej vyhlásenia s tým, že prípadné výnimky z tejto zásady sú priamo upravené v príslušnom zákone. S poukazom aj na cit. úpravu § 372y OSP platí novelizovaná úprava § 79, teda novoprijaté ods. 3 a 4 odo dňa účinnosti zák. č. 438/2015 Z.z., teda od 22. 12. 2015.

Odvolací súd preto dospel k záveru, že v tomto prípade sú splnené všetky podmienky v zmysle § 101 ods. 2 OSP na to, aby vec na pojednávaní prejednal a aj rozhodol. Navrhovateľ sa na pojednávanie nedostavil, neúčast' ospravedlnil len kolíziou nariadeného termínu pojednávania na odvolacom súde s iným pojednávaním, čo nie je dôvod na odročenie pojednávania.

Nariadenie pojednávania v tejto veci je v súlade aj s čl. 5 bod 1 Nariadenia, pričom odvolací súd nebol povinný osobitným uznesením rozhodnúť o nariadení pojednávania, takéto uznesenie by bolo potrebné vydať len v prípade, že súd odmietne žiadosť niektorej zo strán na nariadenie pojednávania, čo však nebol tento prípad.

Dokazovaním odvolací súd zistil, že zmluva o úvere uzavretá dňa 10. 03. 2010 pod č. XXXXXXXXXX medzi obchodnou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o. ako veriteľom a odporkyňou ako dlžníčkou je zmluvou spotrebiteľskou, a zmenka predložená v konaní žalobcom bola vystavená žalovanou práve v súvislosti so zabezpečením záväzku z tejto zmluvy o úvere.

Podľa § 52 ods. 1 Zák. č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom v čase uzavretia vyššie uvedenej Zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 7 Zák. č. 258/2001 Z.z., veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Vykonaným dokazovaním odvolací súd zistil, že zmluva o úvere neobsahovala povinné údaje takejto zmluvy v zmysle príslušných ustanovení zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods. 2), keď neobsahovala úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky jej uplatňovania, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobie, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru a podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny, neobsahovala ani ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť vypočítanú na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keď mali byť tiež uvedené všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. V zmysle § 4 ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských

úveroch v znení platnom a účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy sa preto spotrebiteľský úver poskytnutý na základe uvedenej zmluvy považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Nakoľko však navrhovateľ uplatňoval v tomto konaní výlučne nárok zo zmenky, odvolací súd postupujúc v súlade s cit. úpravou § 17 ods. 2 ZZŠ z úradnej povinnosti prihliadal najmä na všetky námietky, ktoré odporkyňa uplatnila v súvislosti s dohodou o vyplňovacom práve k zmenke, na základe ktorej bola zmenka veriteľom vyplnená a následne indosovaná na navrhovateľa.

Odvolací súd zistil, že Dohoda o vyplnení zmenky je uvedená v bode 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru. V prípade dohody o vyplnení zmenky nejde o individuálne dohodnutú podmienku úverovej zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na úpravu § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom a účinnom pre tento prípad (ku dňu vystavenia zmenky) podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru, ďalej zmenku vyplnenú veriteľom v rozpore s touto úpravou veriteľ nesmie prijať, pričom ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Dohoda o vyplnení zmenky, ktorá umožňovala vystavenie blankozmenky s tým, že zmenková suma v čase vyplnenia je ponechaná na veriteľa a táto suma môže byť (a vo väčšine prípadov aj je) v čase vyplnenia v rozpore s touto úpravou, je minimálne obchádzaním § 4 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch. Pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv je dlžník tou slabšou stranou, v záujme obstarania finančnej hotovosti pristúpi na podmienky veriteľa bez toho, aby sa s nimi podrobne oboznámil, resp. sú mu tieto podmienky predložené len ako VPP na zadnej strane formulárovej, veriteľom vopred pripravenej úverovej zmluvy, ako tomu bolo aj v tomto prípade. Pri výklade vyššie cit. úpravy § 4 ods. 6 a ods. 7 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (zrušený zákonom č. 129/2010 Z.z.) je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné a dospieť k takému výkladu, že spoločnosť POHOTOVOST', s. r. o. bola v tomto prípade povinná postupovať tak, aby nedochádzalo z dôvodu zjavného nepomeru dohodnutých zmluvných podmienok v neprospech spotrebiteľa ku vzniku škody na jeho strane a bola povinná pri vystavení zmenky zabezpečujúcej splnenie spotrebiteľského úveru postupovať spôsobom, ktorý by odporkyňa ako dlžníkovi umožnil rovnakú obranu proti nadobúdateľovi zmenky ako proti pôvodnému veriteľovi. Takáto povinnosť veriteľom pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv vyplýva aj z úpravy § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

V Dohode o vyplnení zmenky nie sú uvedené dostatočné informácie o tom, čo veriteľ do zmenky vyplní, akú zmenkovú sumu, v dohode uvedený údaj „bude pozostávať zo všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktorému vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky“ je nepresný a nezrozumiteľný, nie je z neho zrejmé, či bude dodržaná citovaná úprava § 4 ods. 6 Zák. č. 258/2001 Z.z. platná v čase uzavretia spotrebiteľskej zmluvy a vzhľadom aj na to, že v zmluve chýbajú zákonom predpísané údaje o úročení úveru a o ročnej priemernej miere nákladov, na základe čoho by bol považovaný poskytnutý úver za úver bez úrokov a poplatkov, je možné dohodu o vyplňovacom práve hodnotiť ako dohodu, v ktorej je obsiahnutý hrubý nepomer v neprospech spotrebiteľa a preto ide o neplatnú zmluvnú podmienku. Aj navrhovateľ ako majiteľ indosovanej zmenky musel podľa názoru odvolacieho súdu o tom, že zmenka bola vystavená v súvislosti so spotrebiteľským úverom, vedieť.

Postup zo strany pôvodného veriteľa, ktorý uzavrel spotrebiteľskú zmluvu je aj v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko zmenkový úrok 0,25% denne predstavuje sadzbu 91,25% ročne, čo je v hrubom nepomere s poskytnutým plnením a aj vo vzťahu k zabezpečovanej povinnosti dlžníka plniť dlh riadne a včas.

Dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú vo VPPÚ považoval odvolací súd za neprimeranú zmluvnú podmienku dohodnutú výrazne v neprospech dlžníka, pričom ako už bolo uvedené nebola táto zmluvná podmienka osobitne dojednaná, a preto túto dohodu súd vyhodnotil ako neplatnú. Uvedená dohoda je neplatná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z.).

Odvolací súd ďalej dospel k záveru, že zo skladby zmenkových dlžníkov, ktorí vystavili zmenky a ide výlučne o fyzické osoby muselo byť navrhovateľovi ako indosatárovi zrejmé, že zmenky boli vystavené

v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi (na zmenke je aj údaj o čísle zmluvy). Napokon, navrhovateľ v návrhoch žaloval buď znížené sumy o splátky úveru, keď zohľadnil čiastočnú úhradu zo strany dlžníkov, resp. v niektorých prípadoch žaloval len zmenkovú úroky a odmenu. Takéto údaje mohol zistiť len z podkladov predložených mu zo strany pôvodného veriteľa POHOTOVOSŤ, s. r. o. Navrhovateľ preto musel vedieť nielen to, že sa jedná o zmenky na rad (keďže boli na neho rubopisované), ale aj to, že medzi dlžníkom a spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s. r. o. bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere. Napokon, nie je vylúčené, že k odpočtu splátok okrem informácií od spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o. mal k dispozícii aj údaje zo zmluvy o úvere.

Aj keď neplatnosť dohody o vyplnení zmenky nespôsobuje neplatnosť zmenky podľa ZZŠ, zakladá dôvodnú obrahu dlžníka proti povinnosti zaplatiť takúto zmenku, a to nielen pôvodnému veriteľovi, ale aj indosatárovi, ktorý ju napokon ani nemal prijať. Záväzok spotrebiteľa k založeniu zmenkovej obligácie je podľa názoru odvolacieho súdu neplatný, a pôvodný majiteľ zmenky nemohol preniesť na navrhovateľa ako nadobúdateľa zmenky práva zodpovedajúce neplatnému záväzku, teda práva, ktoré platne nenadobudol. Ako už odvolací súd uviedol, samotná zmenka predložená navrhovateľom v konaní je platná, obsahuje všetky náležitosti úpravy ZZŠ nevyhnutné pre platnosť zmenky ako cenného papiera, z vyššie uvedeného dôvodu však súd navrhovateľovi práva uplatnené zo zmenky voči odporkyni nepriznal. A keďže si navrhovateľ, ako to opakovane v konaní zdôrazňoval, uplatnil iba práva zo zmenky, odvolací súd dospel k záveru, že takéto práva navrhovateľovi priznať nemôže, a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol.

O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 v spojení s §142 ods. 1 OSP. V konaní bola odporkyňa úspešná, avšak uviedla, že si trovy konania neuplatňuje, preto odvolací súd rozhodol, že náhradu trov konania odporkyni nepriznáva.

Rozhodnutie bolo jednohlasne schválené členmi senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.